

กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู

นายมานัส ศักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STRATEGIES AFFECTING THE USE OF INTERNAL AND EXTERNAL EVALUATION
IN TEACHER PRACTICES

Mr.Manat Sakdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2007
Copyright of Chulalongkorn University

500267

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกใน
การปฏิบัติงานของครู

โดย

นายมานัส ศักดิ์

สาขาวิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

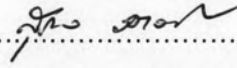
ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช

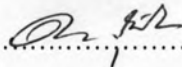
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

มานัส ศักดิ์ : กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู (STRATEGIES AFFECTING THE USE OF INTERNAL AND EXTERNAL EVALUATION IN TEACHER PRACTICES) อ. ที่ปรึกษา : ศ.ดร.สุวิมล ว่องวานิช, 162 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู 2) ศึกษากลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 474 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า โดยค่า IOC มีช่วงพิสัยระหว่าง .80-1.00 ค่าความเที่ยงมีช่วงพิสัยระหว่าง .922-.941 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติบรรยายด้วยโปรแกรม SPSS for Windows วิเคราะห์ตรวจสอบความตรงและโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้นด้วยโปรแกรม LISREL for Windows

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานในระดับมากโดยจากมาตรฐานค่า 5 ระดับ พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.775 เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่าครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานในระดับมากทุกมาตรฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.589-3.893 นอกจากนี้ยังไม่มีข้อมูลเพียงพอจะสรุปได้ว่าครูที่มี เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และอยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน จะมีระดับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครูที่แตกต่างกัน

2. โมเดลกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 6.34 ที่องศาอิสระเท่ากับ 18 และความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .002 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู ได้รับอิทธิพลทางตรงจากกลยุทธ์ระดับองค์กร และกลยุทธ์ระดับบุคคล เป็นอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .70 และ .62 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู ได้ร้อยละ 87

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษาศึกษา.....
สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2550.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

488 42605 27 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: / STRATEGIES / THE USE OF INTERNAL AND EXTERNAL EVALUATION/
TEACHER PRACTICES

MANAT SAKDEE : STRATEGIES AFFECTING THE USE OF INTERNAL AND
EXTERNAL EVALUATION IN TEACHER PRACTICES. THESIS ADVISOR : PROF.
SUWIMON WONGWANICH, Ph.D., 162 pp.

The purposes of research were 1) to study state of the use of internal and external evaluation in the teacher practices. 2) to study the strategies affecting the use of internal and external evaluation in the teacher practices. The sample consisted of 474 teachers under the Office of The Basic Education Commission. The research instrument were rating scales. The Item Objective Congruence Index (IOC) of the instrument ranged from .80 – 1.00. The reliabilities of the instrument ranged from .922 - .941. Data was analyzed through using descriptive statistics by SPSS for Windows program. Confirmatory factor analysis and the analysis of structural equation model using LISREL for Windows program .

The findings were as follows :

1. The level of the use of internal and external evaluation result in teacher practices was good by using rating scale 5 levels. It was found that the average was 3.775. By consideration with each strand, the level of the use of each strand is good. The average was 3.589 – 3.893. The use of internal and external evaluation in teacher practice did not depend on sex, age, experience, the level of education, position and the size of school.

2.The model of the strategies affecting the use of internal and external evaluation in the teacher practices was fit to the empirical data with $\chi^2 = 6.34$, $df = 18$, $p=.99$, $GFI = 1.00$, $AGFI = .99$ and $RMR = 0.002$. The use of internal and external evaluation in the teacher practices was directly influenced by the corporate strategies and personal strategies. It was positive influence .70 and .62. The model accounted for 87.0 percent of the use of internal and external evaluation in the teacher practices.

Department : Educational Research and Psychology
Field of study : Educational Research
Academic year : 2007

Student's Signature
Advisor's Signature

Manat Sakdee
Suwimon Wongwanich

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งที่เป็นจุดเริ่มต้นในการจุดประกายความคิดสำหรับผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดขึ้นได้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง อ.ดร.กมลวรรณ ตังธนกานนท์ อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายกมล ปิยภัณฑิ หัวหน้ากลุ่มศึกษานิเทศก์ กลุ่มงานนิเทศและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร และ นายธีระชัย บุญอารีย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์สมุทรสาคร ที่ให้ความกรุณาในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณครูผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณ คณะครูโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์สมุทรสาคร เพื่อน ๆ วิทยากรศึกษา รุ่น 4 (ภาคนอกเวลาราชการ) ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่อาจสำเร็จลุล่วงไปได้หากปราศจากผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ คือ ญาติ พี่น้อง ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณพ่อเถลิง ศักดิ์ คุณแม่สุดใจ ศักดิ์ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา.....	9
ตอนที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู...	19
ตอนที่ 3 กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกใน การปฏิบัติงานของครู.....	23
ตอนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรที่ศึกษาในการทำวิจัย.....	63
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ (cross tab) ของตัวแปรภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม กับ การใช้กลยุทธ์ระดับบุคคล การใช้กลยุทธ์ระดับองค์กร และการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	74
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครูตามภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	110
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	111
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	120
สรุปผลการวิจัย.....	121
อภิปรายผล.....	123
ข้อเสนอแนะ.....	128
รายการอ้างอิง.....	130
ภาคผนวก.....	134
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย.....	135
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย.....	137
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล.....	147
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	162

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ตารางเปรียบเทียบมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินภายนอก รอบ 2.....	17
2.2	แผนที่ยุทธศาสตร์.....	26
3.1	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด.....	40
3.2	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามแยกตามตัวแปร.....	43
3.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรในองค์ประกอบกลยุทธ์การพึ่งพาตนเอง.....	45
3.4	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบกลยุทธ์การพึ่งพาตนเอง.....	46
3.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรในองค์ประกอบกลยุทธ์ระดับองค์กร.....	50
3.6	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบกลยุทธ์ระดับองค์กร.....	53
3.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรในองค์ประกอบการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	56
3.8	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	57
3.9	อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	59
3.10	เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์.....	60
4.1	ค่าสถิติพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
4.2	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรกลยุทธ์ระดับบุคคล.....	66
4.3	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรกลยุทธ์ระดับองค์กร.....	69
4.4	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	73
4.5	จำนวนร้อยละจำแนกตามเพศและระดับการใช้กลยุทธ์ระดับบุคคล.....	75

ตารางที่		ญ หน้า
4.6	จำนวนและร้อยละจำแนกตามกลุ่มอายุและการใช้กลยุทธ์ระดับบุคคล.....	76
4.7	จำนวนและร้อยละจำแนกตามกลุ่มประสบการณ์และการใช้กลยุทธ์ระดับบุคคล.	78
4.8	จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษาและการใช้กลยุทธ์ระดับบุคคล....	80
4.9	จำนวนและร้อยละจำแนกตามตำแหน่งและการใช้กลยุทธ์ระดับบุคคล.....	82
4.10	จำนวนและร้อยละจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและระดับการใช้กลยุทธ์ระดับบุคคล.....	84
4.11	จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศและระดับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	85
4.12	จำนวนและร้อยละจำแนกตามกลุ่มอายุและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	87
4.13	จำนวนและร้อยละจำแนกตามประสบการณ์การทำงานและระดับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	89
4.14	จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษาและระดับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	91
4.15	จำนวนและร้อยละจำแนกตามตำแหน่งและระดับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	93
4.16	จำนวนและร้อยละจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและระดับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	95
4.17	จำนวนและร้อยละจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและระดับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมสถานศึกษา.....	96
4.18	จำนวนและร้อยละจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและระดับการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วม.....	98
4.19	จำนวนและร้อยละจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและระดับการใช้กลยุทธ์การนิเทศติดตาม.....	100
4.20	จำนวนและร้อยละจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและระดับการใช้กลยุทธ์การสร้างระบบใจ.....	101
4.21	จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการใช้กลยุทธ์ระดับบุคคลและระดับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	103

ตารางที่		๗ หน้า
4.22	จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรม สถานศึกษาและระดับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการ ในปฏิบัติงานของครู	105
4.23	จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมและระดับการใช้ ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	106
4.24	จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการใช้กลยุทธ์การนิเทศติดตามและระดับการ ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	108
4.25	จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการใช้กลยุทธ์การนิเทศติดตามและระดับการ ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	109
4.26	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและ ภายนอกในการปฏิบัติงานของครูตามข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลของ สถานศึกษา.....	110
4.27	เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้.....	113
4.28	ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการใช้ผลการประเมิน คุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	118

แผนภาพที่		หน้า
2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินภายนอก.....	16
2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพภายในและการวิจัยปฏิบัติการใน ชั้นเรียน.....	23
2.3	กระบวนการของกลยุทธ์.....	25
2.4	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	38
3.1	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบกลยุทธ์ ยุทธการพึ่งพาตนเอง.....	47
3.2	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบการกล ระดับองค์กร.....	52
3.3	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบการใช้ผล การประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	58
4.1	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการใ ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.....	114
4.2	กราฟคิวพล็อตของค่าเศษเหลือในรูปมาตรฐาน (Q plot of standardized residuals)...	116